

עמים פולש בליה

אחרי אחד הקונצרטים של התזמורת הפילהרמונית בתל אביב בניצוחו של פול פארי, חזר לחדר המנצחים צעיר גבה קומה, מרכיב משקפים ובעל בלוזית פרועה, ספק בתנועות ידים, ספק במלים צרפתיות ספורות, ביקש "הפולש" להסביר משהו לאמן הצרפתי, שהיה עייף אותה שעה מהניצוח ושאל בתמהון "מה אתה רוצה ממני?". כתשובה לך לכך באו כמה "אקורדים" של מלים ומספר תנועות ידים, והמוסיקאי הצרפתי הבין מיד את המוסיקאי הצעיר. הצעיר כעבור כמה ימים, בדידתו של פארי, ישב הצעיר ליד הפסנתר והשמיע קטעי מוסיקה, "מאניפיק" (נהדר) אמר פארי, וקילמס בו במקום מכתב המלצה...

כדאי להזכיר לכל המתעברים או המתעברות בענין כי המשטר בישראל, אם ירצו בכך ואם לו, הוא רכושני ובמשטר כזה זכאי בעל רכוש ליהנות מרכושו. אין אנו, לא פרטים ולא המדינה, יכולים להכריח לא את האזרחי מוגרבי ולא את כל אדם אחר להיות פילנתרופ. הבנין של האופירה מוגרבי שיהיה כיום לא פחות מארבע מאות אלף לירה. (כולל את אולם הקולנוע). והכנסה שנתית נקיה של עשרים אלף לירה היא רק 5% משווי הנערך של הבנין.

33 לירה ללילה אינן שכר גבוה, לכל הדעות, והקאמרי חייב הרבה מהצלחתו לאולם. כל מי שקרוב לעסקי תיאטרון יודע כמה חשוב המקום, וכמה מקהלה הפסידה "הבימה" כשעבר לה לבנינה החדש. הקאמרי התנהג בסכסוך זה בצורה ילדותית, אבל לקאמרי אין אולם אחר להצגות. אולי יש החושבים, כציר הכנסת דויד הכהן, כי תיאטרון הוא מותרות. אנו דעתנו כי תיאטרון הוא מיצרך חיוני. לחברי הכנסת יש במה משלהם. רצוי שתהיה לכל תיאטרון במה משלו.

חבל שהושקע ממון כה רב בבנין "הבימה". באותן הוצאות אפשר היה לבנות שני אולמות נוחים. אבל מעתה אין לנו אלא לדרוש כי יוקמו אולמות ציבוריים להצגות. תל אביב צריכה עוד שלושה אולמות. ואם אנו רוצים להיות אוימה תרבותית, זה שווה לנו בהוצאות, ובינתים זכה הקאמרי לפרסום רב, אנו מאחלים לו הצלחה, לא בסכסוכיו, אלא בבחירת מחזותיו. עד עתה היה זה כשלוננו הגדול. ואולי לולא שלושה המחזות האחרונים שניסה הקאמרי להציג לא היה מגיע לצורך בשביתה.

ג'ני טורר מורה דגולה ושם הפוך.

אחר חצות, שעה שהצעיר מאלץ את אוניסקי לכתוב מכתב המלצה, (אוי אוניסקי עושה זאת בחפץ לב...)

היה זה עמירם ריגאן, שהנו כיום בן 18, והוא פורט על פסנתר מאן היותו בן שלש. שני מכתבי המלצה אינם אלא חלק מהתיק שעמירם סוחב עמו לאמריקה, לשם יצא בקרוב כדי ללמוד אצל הפסנתרן רודולף סרקין, הוא רוצה להשתלם במוסיקה בכלל ולנסות את מזלו בסולם הקריירה בקנה מדה גדול. את זו בקנה מדה מקומי כבר השיג: הופעות בריסטיילס, ברדוי קונצרטים על גבי קונצרטים לחיילים בימן המלחמה.

גיני באה לפסטיבל

הפסטיבל המוסיקלי הראשון ("חגיגת ישראל למוסיקה יהודית") שיערך בארץ בסוף החודש (מנהריה ועד רחובות) בא לסמל תקופה חדשה בחיי התרבות שלנו, או ליתר דיוק נקודת מסגה. אשירנו שוכיניו שהמדינה הניחה את ידה על חלק אחד של האמנות. אולם אוי לנו אם היא תנהג בשדה זה בצורה דומה לזו שירשה ממוסדות אחרים, כאשר קיבלה את החסות על שטחים אחרים.

(המשך בעמוד 17)

הקאמרי פנה אל העתונים. הוא פנה אל חברי הכנסת, הוא פנה אל הציבור. הוא פנה אל תנועת הנוער. למקום אחד שכח לפנות: אל בעלי הבנין. מה רוצה הקאמרי דיברנו עם מר יוסף ידן, טענתו העיקרית אין לה כל קשר עם סכסוך העבודה, והיא כי בתנאי שכירת האולם של היום אין הקאמרי יכול להציג יצירי רה אומנותית. הוא חייב למלא אולמות וכל זה משום שתנאי שכירת האולם הם בלתי אפשריים.

מה טוענים בענין הבנין

המוגרבנים טוענים: ראשית, חוזה הוא חוזה, והוא נחתם לתוך הסכמה הדדית, ולא בכפייה ושנית, טוען מר יעקב מוגרבי, דמי השכירות אינם גבוהים, והוא מוכן להוכיח את הדבר בחשבונותיו.

מה ראינו אנחנו

כדאי להזכיר לכל המתעברים או המתעברות בענין כי המשטר בישראל, אם ירצו בכך ואם לו, הוא רכושני ובמשטר כזה זכאי בעל רכוש ליהנות מרכושו. אין אנו, לא פרטים ולא המדינה, יכולים להכריח לא את האזרחי מוגרבי ולא את כל אדם אחר להיות פילנתרופ. הבנין של האופירה מוגרבי שיהיה כיום לא פחות מארבע מאות אלף לירה. (כולל את אולם הקולנוע). והכנסה שנתית נקיה של עשרים אלף לירה היא רק 5% משווי הנערך של הבנין.

עוד פעם: הבנין מסריח

בעיה אחת עוד לא נפתרה: הסרתן. כלפי השלטונות נשארנו בעלי הבנין אחראים לנזקינו, והבנין הסריח. המק' לטים הפכו למשתנה צבורית, והם בדיוק ליד קופת הקולנוע ובכניסה למשרד.

הוציאו בעלי הבנין צו פיגוי נגד המנהל, בן חסותו של הקאמרי, ואו הכריזו פועלי הנקיון שביתה. השביתה היתה מונרה קצת: היא הוכרזה רק לאותם הימים בהם אין הקאמרי מציג (כלומר: ערבי שבתות ומועדים).

שביתה זאת לא הועילה, ואו הכריזו הבעלי-דבר עצמו, כלומר אותו שומר הבנין שפוטר עוד לפני שנה וחצי, גם הוא שביתה, והפעם שביתה גמורה, גם בלילות שהקאמרי מציג.

שביתה הקאמרי

הקאמרי הפסיק את הצגותיו. שחקני הקאמרי נכנסו למשרדו של מוגרבי והתחילו בשביתה שבת. על קירות הבנין הודבקו מודעות התובעות חקיקת חוק להגנת התיאטרון הקאמרי. ולבעלי הבנין עוד לא הודיעו מה דורשים מהם.

רוזה ליכטנשטיין (משמאל) ואירנה פורת במשמרת הפרסומת מצליחה.

בשנת 1948 היה חוזה בין ה"ה ידן ומוגרבי על השימוש באולם האופירה מוגרבי. חוקפו של החוזה תם עם סוף השנה, והארכתו דרשה הודעה מוקדמת של חודשיים. דרישתו של מר מוגרבי היתה: תוספת 10% לדמי השכירות (22 ל"י ללילה במקום 20), והוא נימק את דרישתו ביוקר הוצאותיו להחזקת הבנין. או הוציא מר ידן צו מניעה מבית דין, ודרש מבית הדין הפעלת חוק הגנת הדיירים. החל במשפט. המשפט נמשך למעלה משנה, עד אשר, ביאנואר 1950 הוברר לקאמרי כי אין להם סיכויים לזכות בדין, והת' פשרו עם מר מוגרבי.

החזרה של יאנואר ש"ז

בינתיים עשו ה"ה מוגרבי את חשבונותיהם ומצאו כי בשכר 22 ל"י ללילה הם נמצאים מפסידים. הוסכם, לפיכך, כי ה"ה ידן וקליין ישלמו לה"ה מוגרבי 33 ל"י ללילה, וחמישים לירה בעד כל הצגת בכורה, שכן השימוש באולם לחזרות במשך היום.

מי הצדדים?

לפני שאנו ממשיכים כדאי שנזכיר לקוראים מי הם הצדדים לסכסוך. כי מכאן מתחיל ערכוב התחומין גם בדעת הקהל וגם בדעת השלטונות (וכמובן גם העתונות).

התיאטרון הקאמרי איננו מוסד צבורי, ואין הוא נתון תחת שום מרות צבורית. יתר על כן: לא הצלחנו לברר אם הוא גוף יורדי בכלל, ומכאן שאין אנו יודעים מי הם חבריו כיום.

בסכסוך על שכירת אולם האופירה מוגרבי מעורבים שני צדדים: ה"ה יוסף ידן וגרשון קליין מצד אחד (ולא שום דבר הנקרא תיאטרון קאמרי) וה"ה מוגרבי מצד שני.

עיר ברו אולם

בעיר אין אולם להצגות. באולם האופירה השתמשו אז התיאטרון העממי והאופירה. ללהקה החדשה הוקצו בעלי עשר יום בחודש. במהרה התפרקו גם האופירה וגם התיאטרון העממי, והתיא' טרון הקאמרי היה המצוי היחיד באולם. אבל מעולם לא הוסכם למסור לקאמרי את האולם אלא לשכירות לילה. בשכר לילה, ובעלי האולם שמרו לעצמם את הזכות להשכירו לכל שימצאו לנחון.

החוקת האולם

האולם לא כלל רק קירות. האולם פרוש כסאות ובמה ומתכן חשמל ובתי כסא ומקלטים ונקיון והחוקה. בעלי האולם היו גם האחראים להחזקתו ולנקיונו, וכך הם גם היום. והאולם הסריח.

הוזהמה היתה לבלי נשוא. האחראי לנקיון במישרין היה פועל שהיה גר בבנין (הנם) ומקבל שכרו מה"ה מוגרבי. עבודתו לא השביעה רצון, יבאר גוסט 1948 פוסט. ואו עשה הקאמרי דבר מוזר: הוא המשיך לשלם לפועל את שכרו. מאן היה הפועל פקיד חודשי של הקאמרי.

יעקב מוגרבי (משמאל), השומר והלהקה המשאומתו נכשל.